

Ана Јовановић
bibliotekarka007@yahoo.com

Наташа Михаиловић
natasamihailovic@yahoo.com

Јелена Ничић
jelena_nicic@yahoo.com

УДК 027.7:[378.6:271.2(497.11 Београд)

Сређивање фонда библиотеке Православног богословског факултета

Сажетак

Библиотека Православног богословског факултета у Београду у овом тренутку броји око 60.000 свезака часописа и преко 40.000 књига. Изнети подаци добијени су након уређења фонда Библиотеке које је отпочело 1. фебруара 2009. године. Већ више од годину дана шест дипломираних библиотекара ангажовано је на различитим пословима везаним за уређење фонда домаће и стране периодике, ревизију књижног фонда библиотеке и дигитализацију алфаветских лисних каталога. Текст представља кратак приказ обављених послова, који би требало да овај богат фонд ставе у функцију наставног и научног рада на Богословском факултету.

Кључне речи:

Библиотека Православног богословског факултета, уређење фонда, дигитализација лисног каталога, ревизија

Настанак библиотеке Православног богословског факултета везује се за библиотеку Богословског училишта у Сремским Карловцима, које је основано 1794. године и које је представљало најстарију вишу школу код Срба. Када је 1919. године, због оснивања Православног богословског факултета на Универзитету у Београду, Училиште престало са радом, библиотека ове школе предата је на чување Патријаршијској библиотеци. Библиотека Богословског факултета основана је помоћу

кредита који је добила од државе. Временом се богатила из редовних буџетских кредита, завештања, поклона, донација од различитих институција и фондација. Фонд ове библиотеке сређивали су, најпре, старији студенти, затим асистенти, професори. Када се имају у виду дуго постојање ове збирке, селидбе, историјске неприлике и чињеница да се о фонду бринуло више људи, нестручних или недовољно стручних, јасно је да је библиотека Православног богословског факултета била у лошем стању.

Управо због тога, 1. фебруара 2009. године, ангажована је група од шест (у кратком периоду и седам) дипломираних библиотекара на различитим пословима везаним за уређење фонда ове библиотеке, а као помоћ већ запосленим библиотекарем и библиографима (Саша Пајковић – дипломирани теолог, управник библиотеке, Маја Аћимовић – дипломирани библиотекар-информатичар, Татјана Сајловић – дипломирани социолог, Зорица Брадић – дипломирани филозоф (библиограф)).

Када смо први пут крочили у магацин, остали смо затечени бројем књига и часописа који су се нашли испред нас. Све те публикације биле су измешане и налазиле су се на полицама, још увек повезане канапима и смештене тако да што више стане на полице, или су лежале свуда по поду. Први задатак био је да се све прикупи у једну просторију. Часописи су подељени на домаћу и страну

Читаоница библиотеке Православног богословског факултета

периодику, а затим разврставани по насловима. Тада је слагање могло да почне. Гомиле које су биле на поду и око нас полако су добијале своје место на полицама. Следећи корак је био пописати све часописе и новине. Комплетан попис је био у свескама, где су били и сви потребни подаци за идентификацију публикације. Због великог броја публикација и великог простора у којем су смештене, додељене су им и одговарајуће сигнатуре. И на крају, све те пописе требало је пренети у електронску форму. Направљена је база података, у којој се после вишемесечног прекуцавања налазио целокупни попис. У питању је Excel – програм за рад са листама и табелама, као привремено решење. База је и претражива по различитим параметрима, тако да је добијање информације о било ком часопису изузетно једноставно. На полицама се налази око 2.400 наслова домаће и стране периодике у око 55.000 свезака. Само наслова домаће периодике има 1.280, што је приближно 24.000 свезака. Страна периодика је заступљена на 19 различитих језика: енглеском, руском, француском, немачком, италијанском, пољском, чешком, словеначком, словачком, мађарском...

Пошто су истовремено обављени сви послови на припреми целокупне библиотеке грађе, требало је одабрати метод вршења ревизије. Одлучено је да се ревизија врши упоређивањем одређених података сваке монографске публикације са одговарајућим подацима у инвентарној књизи. Процесом ревизије су установљени:

- број јединица према инвентарној књизи,
- јединице које нису нађене на лицу места,
- јединице које нису враћене,
- физички неупотребљиве јединице,
- јединице за које не постоји израђен каталогски листић.

Ревизијом је утврђено да укупан број монографских публикација у магацину износи око 24.300 и да је по-

требно израдити још каталогских листића, како би увид у целокупни старији фонд монографских публикација био омогућен корисницима.

Након што је извршена ревизија књижног фонда библиотеке, одлучено је да старија грађа, описана само у лисном каталогу, буде претражива преко Интернета. С обзиром на ограничен временски период и средства, одлучено је да се изврши Пројекат „Дигитализације азбучног и абecedног лисног каталога“.

Најпре су набављена два скенера, HP Scanjet G3110, резолуције скенирања од 4800x9600 dpi и 48-битном колор резолуцијом, која обезбеђује висок квалитет скенираних картица. Након процеса скенирања, картице су обрађиване у програму GIMP (GNU Image Manipulation Program), где је извршено њихово сечење и ротирање, уколико је било потребно. Приликом избора програма, пресудно је било то што је GIMP погодан за различите операције на сликама, бесплатан, доступан за многе оперативне системе.¹ Скениране картице чуване су у формату jpeg. Подељене су у фолдере од 36 картица (или мање за нискофреквентна слова), како би било олакшано њихово прегледање. Поступак скенирања лисног каталога трајао је око 4 месеца и скенирано је око 16.000 каталогских јединица. Такође, око 2.500 књига добило је нове каталогске листиће, јер су стари загубљени или неисправни.

Фонд Библиотеке који је, без старијих монографских публикација у лисном каталогу, бројао неколико хиљада књига и захтеви корисника за ефикаснијим и бржим проналажењем литературе, проузроковали су неопходност аутоматизације послова у библиотеци. Библиотека се, с обзиром на своје финансијске могућности и постојећу рачунарску опрему, а уз поштовање актуелних библиотечких стандарда, одлучила за увођење

¹ Welcome to GIMP, <http://docs.gimp.org/2.6/en/introduction.html> (преузето 25. 2. 2010).

Жељка Момиров, олово ливено патинирано - 20x20 cm x 3

библиотечког информационог система, који је развио 2006. године рачунарски центар Електротехничког факултета у Београду, у пројекту под називом „Удружене библиотеке“². Програм је у потпуности у складу са UNIMARC стандардом и применљив је за сваку врсту библиотичке грађе.³ Библиотека Православног богословског факултета увела је овај програм 2007. године и од тада је унето око 17.000 записа. Од тог броја, ми смо, уз паралелни рад на свим другим пословима у библиотеци, унели око 3.500 библиотечких записа.

Поред комплетног сређивања општег фонда и фонда периодичних публикација, сређени су и легати, којих библиотека има укупно 14. То су: легат Драгутина Анастасијевића (предат библиотеци 1948. године⁴), Душана Глумца, Велимира Т. Хаџи-Арсића, Јордана П. Илића (предат библиотеци 1950. године⁵), затим легат Радмиле и Марије Вучић, Ђоке Слијепчевића, Димитрија Димитријевића, Ж. Маринковића, Радивоја Јосића, Лазара Мирковића, Драгића Пешића, С. В. Троицког, Милоша Ердељана и Владете Јеротића.

У периоду од годину дана одрађен је веома обиман посао, али то није крај. Рад на слагању, пописивању, обрађивању, скенирању... довео је до тога да се библиотека постави на слабашије ноге. Још много тога мора да се уради како би ова библиотека испуњавала очекивања својих корисника пружањем информација брзо и ефикасно.

² „Удружене библиотеке“, <http://biblioteka.etf.rs//Strane/Program.aspx> (преузето 25. 2. 2010).

³ Исто.

⁴ Саша Пајковић, „Библиотека Православног богословског факултета“, *Српска теологија у двадесетом веку* 1 (2007): 205.

⁵ Исто.

Књижни фонд библиотеке после ревизије

Reorganization of the library collection at the Faculty of Orthodox Theology

Abstract

The library of Faculty of Orthodox Theology in Belgrade in this moment has around 60.000 single issues and over 40.000 books. The presented data were obtained after the organization of the library fund, which started on Feb 1st, 2009. For more than a year, six graduate librarians have been hired on various activities associated with the organization of the domestic and foreign periodicals fund, revision of the library book fund and digitization of alphabetical listing catalogues. The text represents a short summary of accomplished activities, which should put this abundant fund into function of educational and scientific work on Faculty of Orthodox Theology.

Key words:

library of Faculty of Orthodox Theology, digitization of alphabetical listing catalogue, catalogue card, collection arrangement, stock revision

ЛИТЕРАТУРА

1. „Закон о библиотечној делатности“. *Службени гласник РС* бр 34/94.
2. Пајковић, Саша. „Библиотека Православног богословског факултета“. *Српска теологија у двадесетом веку* бр. 1 (2007): 201 – 206.
3. „Упутство о ревизији библиотечке грађе“. *Службени гласник РС* бр 34/94.
4. Пузовић, Предраг. „Библиотека Богословског факултета између два светска рата“. *Српска теологија у двадесетом веку* бр. 4 (2009).
5. „Welcome to GIMP“. <http://docs.gimp.org/2.6/en/introduction.html> (преузето 25. 2. 2010).